

вивчається (враховуючи тенденцію, спрямовану на взаємопов'язане навчання мови і культури), що сприяють його засвоєнню, виховує усвідомлене ставлення до результатів своєї роботи, зумовлює здійснення самодіагностування з метою коригування траєкторії її виконання як на уроках, так і вдома; 2) *інтелектуально-когнітивний* компонент, який забезпечує використання технологій, адекватних сучасним тенденціям розвитку шкільної іншомовної освіти, сприяє здобуванню знань про закономірності розвитку та інтереси дітей певного шкільного віку, від чого залежить вибір методів, способів і форм пред'явлення та активізації навчального матеріалу, а також кількості та типів вправ і завдань як засобів його засвоєння, визначення обсягу навчальних текстів, тематичну інформацію і мовне наповнення яких учні мають усвідомлювати і вміти застосовувати у власній іншомовній комунікативній діяльності, частоти повторень нових мовних одиниць у змісті уроків і під час виконання домашніх завдань, доступності та комунікативної цінності змістового наповнення ілюстрацій, що використовуються в навчальному процесі, тощо; 3) *процесуальний* компонент, який забезпечується змістом, передбаченим навчальними програмами для певного етапу навчання і спрямовується на комплексне використання навчальних, розвивальних, освітніх і виховних форм діяльності, що сприяють досягненню цілей навчання іноземної мови, породжують інтерес в учнів до предмету, умотивовують їхні навчальні дії з метою оволодіння як мовними аспектами спілкування, так і видами мовленнєвої діяльності, залучаючи для цього оптимальні технології; 4) *рефлексивно-оцінний* компонент, який як відкрито, так й імпліцитно через систему відповідних вправ і завдань та додаткових засобів (ілюстративних, інформаційних технологій) сприяє формуванню в учнів уміння управляти своєю навчальною поведінкою, усвідомлено користуватися раціональними та оптимальними способами оволодіння іншомовною комунікативною діяльністю, об'єктивно оцінювати та прогнозувати власні дії та результати своєї роботи, оперативно приймати рішення щодо їх коригування у разі необхідності.

Дидактико-методичні засади побудови системи вправ і завдань для формування механізмів іншомовного спілкування учнів

*І. О. Горошкін,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу навчання іноземних мов
Інституту педагогіки НАПН України*

Провідним засобом формування механізмів іншомовного спілкування здобувачів освіти є побудова ефективної системи вправ і завдань, під якою розуміємо комплекс необхідних видів і типів вправ та завдань, розроблених з урахуванням вимог Державного стандарту базової середньої освіти, умов навчання, психологічних особливостей здобувачів освітнього процесу, і спрямованих на формування та розвиток умінь

застосовувати іноземну мову як ефективний інструмент комунікації, потужний засіб пізнання іншої культури та репрезентації власної.

Призначення системи вправ і завдань полягає в тому, щоб забезпечити підґрунтя для розроблення підсистем для опанування конкретних тем, наприклад, система вправ для навчання аудіювання, система вправ для розвитку фонетичних умінь здобувачів освіти тощо.

Залежно від типу мовленнєвої діяльності виокремлюють кілька систем вправ для навчання аудіювання, говоріння (діалогічного, монологічного мовлення), читання, письма. Система вправ і завдань має забезпечити добір вправ, що відповідають характерові того чи того вміння, установлення послідовності вправ, методично правильний добір матеріалу, систематичність певних вправ. Коли працює система, то актуалізуються функції, що виконує система загалом, і функції, притаманні кожному складникові системі, тобто конкретній вправі чи завданню. Реалізація цих функцій має забезпечити формування механізмів іншомовного спілкування учнів 7-9 класів гімназії.

Будь-яка система ґрунтується на певних теоретичних засадах. Логіка нашого дослідження потребувала характеристики дидактичних і методичних засад системи вправ і завдань як засобів формування механізмів іншомовного спілкування в учнів 7-9 класів гімназій. Оскільки навчання відбувається на засадах компетентнісного підходу, на це спрямовують державні документи, то логічним видається синтез загальнодидактичного компетентнісного підходу з низкою виокремлених у програмі підходів – *компетентнісного, особистісно орієнтованого, комунікативно-діяльнісного, культурологічного*. Сукупність означених підходів і визначає створення системи вправ і завдань для формування механізмів іншомовного спілкування учнів 7-9 класів.

Саме тому кожна вправа й завдання системи мають спрямовувати діяльність здобувачів освіти на формування тієї чи тієї компетентності або водночас кількох компетентностей, навчання мовних аспектів спілкування та всіх видів мовленнєвої діяльності. Тематика вправ і завдань для учнів 7-9 класів реалізує соціокультурний компонент системи, охоплюючи різноманітні галузі знань, здобутих учнями в процесі опанування різних предметів, і корелюється з вимогами до формування ключових компетентностей і наскрізних умінь учнів.

Психічні новоутворення підліткового віку та їх вплив на готовність до оволодіння змістом навчання іноземних мов у школі

*О. С. Пасічник,
кандидат педагогічних наук, доцент,
старший науковий співробітник
відділу навчання іноземних мов
Інституту педагогіки НАПН України*

Кожен віковий етап характеризується відповідним колом інтересів, особливостями роботи механізмів пам'яті та обробки інформації, рівнем